

M u i s t i i n p a n o j a K e r i m ä e n p i t ä -
j ä s s ä t a v a t t a v i s t a u h r i k i v i s t ä.

Seuraavassa on selostettu 25 uhrikiveä sekä tietoja niihin liittyneistä uskomuksista Kerimäelle elokuun 20 -25 p:nä tehdyn matkan perusteella.-- Selostetuista kivistä useimmat ovat opettaja Pesosen ilmoittamina ennestään Kansallismuseon tiedossa. Lehdillä 9-11, 20, 21, 23 ja 24 mainitut ovat uusia, osaksi tällä matkalla tietoon tulleita. Lisäksi kerrottiin, lehdellä 31 mainituissa paikoissa olevan uhrikiviä, joita ennen käynyt katsomassa. --Lehdillä 32-33 on kaksi maist. J. Hautalan Säämingistä valokuvaamaa uhrikiveä.

Toini - Inkari Kauhkonen.

Kerimäellä näyttää ainakin Kerimäen ja Anttolan kyliä ympäröivissä sijaitsevista kylissä olevan runsaasti uhrikiviä, joita sieltä on tiedossa useiden vanhojen talojen pelloilta. Samassa osassa pitäjää olevissa Simpalan ja Ruokojärven kylistä tunnetaan kummastakin yksi uhrikivi. Mahdollisesti pitäjän muissakin kylissä on uhrikiviä, vaikkakaan niitä ei ole saatu tietoon. Tosin pitäisi asutuksen juuri Kerimäen ja Anttolan kylissä olla vanhempaa kuin pitäjän pohjoisemmissa ja itäisemmissä kōsissä. Kerimäen kylässä on ollut entisen suur-Kerimäen kirkko.

Uhrikivet ovat melkein kaikki talojen lähellä olevilla pelloilla tai peltojen pientarilla, joskus parikin samalla pelloilla. Myös nykyisin metsiköissä sijaitsevien kivien paikkojen sa- nottiin aikoinaan olleen kaski- tai muina peltoina.-- Kerimäen ja Anttolan kylissä on uhrikiviä ollut enemmänkin kuin tässä mainitut, sillä parin talon pelloilta kerrottiin kuopallisia kiviä upotetun peltoon ja kuljetetun kivijalkatarpeiksi. Lisäksi lienee näissä kylissä vielä toistaiseksi tuntemattomia uhrikiviä.

Uhrikivi-nimitys tuntui olevan paikkakunnalla tuttu. Monet eivät tieneet näille kiville erityistä nimeä, toiset taas kutsuivat niitä uhrikiviksi, mihin mahdollisesti on vaikuttanut se, että Kerimäen kylän opettaja Pesonen on niitä viime vuosina tällä nimellä tiedustellut. Kuppikivi-nimitys oli Kerimäellä aivan vieras.

Kerimäen uhrikivet muistuttavat monessa tapauksessa muodoltaan jonkinverran toisiaan, kuten oheisista kuvistakin näkyy. Osa on jossa kuopat ovat, Osa on pinnaltaan tasalakisia, pöytämuotoisia, neliötä tai suorakaidetta muistuttavia. Toiset taas ovat pitkulaisia, harjallisia ja viettoja kiviä, joiden harjalla on jonkinverran tasaista kohtaa johon kuopat on hakattu. Useimmat kivet ovat niin matalia, että niiden kuoppiin maasta käsin hyvin ylettää. Jotkut ovat niin korkeita, että on kiivettävä niiden päälle päästäkseen käsiksi kuoppiin.

Uhrikivissä olevat kuopat, joiden luku vaihtelee 1 - 22, ovat suurimmaksi osaksi pyöreitä, pohjaan päin kapenevia syvennyksiä, jotka, samoin kuin muutamissa kivissä olevat soikeat syvennykset, näyttävät olevan käsin hakattuja. Kuopat ovat eri kokoisia. Isoimmat ovat 5⁶ cm syviä, suun läpimitta 10-13 cm. Pienimmät ovat vain 3-4 cm:n syvyisiä, 3-4 cm:n levyisiä, jotkut ikäänkuin hakattaessa kesken jätettyjä. Samassa kivessä on tavallisesti erikokoisia kuoppia. --Yhdessä tässä mainituista uhrikivistä (9) kuoppia on maan tasalla olevassa kalliossa.

Tiedustellessani eri kylissä useilta vanhoilta ihmisiltä muistivatko he kuulleensa uhrikiviin mahdollisesti liittyneistä uskomuksista ja tavoista, kävi selville, että nimenomaan uhrikiviin nähden ei niistä ainakaan enää paljoakaan tiedetä. Sensijaan keski-ikäisetkin ihmiset melko yleisesti tiesivät kertoa muista haltioihin liittyneistä uskomuksista uhrianteineen. Monet vanhat

ihmiset, jotkut nuoretkin kuuluvat vieläkin uskovan haltioiden olemassaoloon. Esim. Kerimäen kylän Tynkkylän talon vanha emäntä Katri Tynkkynen oli kerran nähnyt talonhaltian kiipeämässä tuvan nurkkaa myöten ullakolle ja toisen kerran sukimassa tukkaansa uunin päällä. -- Haltioiden pysyttämiseksi talolle suosiollisina kerrottiin niille ennen viedyn ruoka-anteja eri paikkoihin, joissa arveltiin haltiain käyvän niitä syömässä, kuten ullakolle, saunaan, riiheen tai uhri- eli lyylityspuiden juurelle. Ruoka-antien vieni uhripuiden juurelle näytti olevan paljon yleisemmin muistissa kuin uhrikiville uhraaminen, joten uhripuu-kultti lienee ollut jälkimmäistä myöhempään käytännössä. -- Erityisesti keyrin aikaan syksyisin kun vuoden sato oli saatu talteen, tiedetään "vanhan kansan" vieneen haltiolle ruokaa, parasta mitä talossa oli, esim. munaruokaa, paistettua kalaa, puuroa tai talkkunaa.

Renki Oskar Kaksonen (synt. 1884) oli itse muutama vuosikymmen sitten nähnyt Kerimäen Kulennoisten kylässä keyrinä viedyn "näkymättömille" kupilla ruokaa talon ullakolle, jonne kuppi sai jäädä koko vuodeksi. -- Keyrin aikaan olivat erityisesti "keyrittäret" liikkeellä.

Niinpä Pesolan talon vanha emäntä Matilda Pesonen Kerimäen kylästä kertoi appi-vainajansa vanhempien uhranneen "lyylityspuille".

muistitietona

Ainoat tapaamani henkilöt, jotka tiesivät kertoa jotakin ruokien viennistä myös uhriville, olivat emäntä Iida Hannikainen (s. 1883) Kerimäen kylän Hannikkalan talosta ja isäntä Niilo Kososen n. 35-vuotias poika Anttolan kylästä. - Edellisen v. 1847 syntynyt anoppivainaja Teva-Liisa Hannikainen oli kertonut, että uhrivien kuoppiin ennen vanhaan keyrin aikaan "kuleteltu jotain hyvää keyrittäriille, jotta ne kävisivät sitten syömässä ja juomassa." Routasään sattuessakin oli keyriyönä kuunneltu, milloin "keyrittäret" tulevat kepit kopsaen. Keyrittärien tiesi mainittu keitoja olleen hyvän onnen tuoja. Jos ne jaksoivat hyvin, niin onni seurasi talon töitä. -- Kosonen muisteli ^{mummonsä} ~~(mummonsä)~~ ja vaarinsa puhuneen, että keyrin aikaan olisi ennen viety ruoka-anteja uhrivien kuoppiin. "Kyllähän ne puhuivat niistä ~~haltiain~~ palvomisista ~~mohenlaista~~, mutta ei tullut pannuksi mieleen", sanoi mainittu kertoja. -- Jos haltioita varten viety ruoka-annit oli syöty, oli se hyvä merkki. Kertajat arvelivat, että esim. ullakoilla hiiret söivät uhriruuat, ulkona taas esim. linnut

Kerimäen kylää,
taustalla Anttolan
kylää. Kuvassa nä-
kyy Kettulan(Nousmäisen)
talo, joka on mainittu
lehdillä - kuvattujen
4:n uhrikiven yhteydessä.

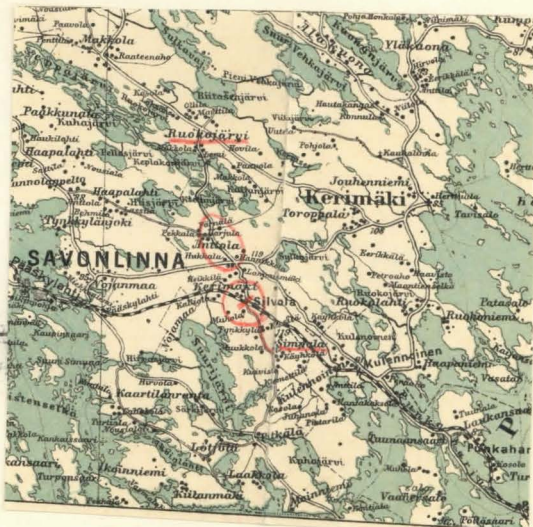
13578

Kerimäen kylää.

13579.

Viereiseen karttaan on pu-
naisilla renkailla merkitty
tässä lueteltujen uhrikivien
esiintymisalue. (Alleviivatuis-
ta Ruokojärven ja Simpalan kyl-
listä on tiedossa yksi uhri-
kivi). Kartassa näkyy seuraav-
assa usein mainittu Kinnulan
rautatieylikäytävä ja Simpalan
kylätie, joka alkaa n. 1 km:n
päässä kartassa näkyvältä Silvo-
lan pysäkiltä lähtevästä maanti-
tiestä.

1: 400 000. 1cm = 4 km.

13570.

14 - kuoppainen uhrikivi kuvassa näkyvän Naukkarilan pientilan (omist. opett. Pesonen) pihalle Simpalan kylätieltä johtavam Kärri-tien laidassa pellon pientareella n. 30 m:n päässä kuvassa näkyvästä saunasta.

Kivi on sileäpintainen ja isoimpia tässä luetelluista uhrikivistä. Pinnan koko n. $3 \times 3,5$ m, kiven korkeus 80- 100 cm.

Kiven tasaisella pinnalla on 14 erikokoista pyöreätä kuoppaa, joista osa näkyy kuvassa. Niistä on kymmenen isompaa ja syvempää ja selvemmin "kuppimaisia" kuin loput 4, jotka ovat n. 1 - 1,5 cm syviä ja 3-4 cm:n levyisiä.-- Isompien kuoppien koot: 1) Syv. 3,5 cm, lev. 8 cm ;: 2) syv. 2,5 cm, lev. 8 cm. sekä 8 kuoppaa noin 1 - 1,5 cm:n syvyisiä ja 5 - 6 cm:n levyisiä

Naukkarila on Simpalan kylätien varrella kansakoulun tontin vieressä, koulun kohdalta erkanévan tienhaaran ja Kinnulan rautatieylikäytävän keskivaiheilla.

2

13571.

Pieni uhrikivi Kerimäen kylässä Silvolan kansakoulun tontilla parin sadan metrin päässä koulusta länteen pellon reunassa 2m:n päässä kiviaidasta. Koulun tontti on ennen ollut jonkin kylän talon peltoma.

Kivi on pitkulainen ja matalahko, 30-40 cm korkea, 70 cm leveä ja 130 cm pitkä. Sen tasaisemmassa reunassa on neljä pyöreätä kuoppaa, joista 3 näkyy oikeisessa kuvassa, neljäs on takimmaisessa päässä. Kuopista on yksi 2cm:n syvyinen ja 7 cm:n levyinen, muut ovat pienempiä, 1 -1,5 cm syviä ja 4-6 cm leveitä.

3

15572

(3)
 1-kuoppainen uhrikivi Kettulan (Nousiaisen) talon lähellä olevassa Ernest Kinnusen haassa parin sadan metrin päässä talosta länteen rautatien suuntaan noin 15 m:n päässä radasta linjamerkki n:o 524:n kohdalla aidan vieressä. Kettulan talo näkyy sinne johtavine kärriteineen lehdellä 7 olevassa kuvassa. Sinne johtava tie erkanelee Simpalan kylätiestä rautatien pohjoispuolelta.

Lepikkokhaan, jossa tämä kivi on, arveltiin ennen olleen pellona, joten tämäkin uhrikivi lienee aikoinaan sijainnut pellon laidassa. - Kivi on pohjaltaan kolmiomainen (sivut n. 120-130 cm), n. 75 cm korkea, pinnaltaan vietto ja rösöinen. - Sen harjalla on yksi pyöreä n. 2,5 cm:n syvyinen kuoppa sekä kaksi pienempää epäselvää syvennyksiä.

4

13573.

Kettulan (Nousiaisen) talon lähellä pellon laidalla rautatien suuntaan aitaviertä kulkevalla polulla n. 70 m:n päässä E. Kinnusen riihestä länteen.

Pienehkö, soikeahko, hyvin matala tasapintainen kivi ;
pit. 130 cm, lev. 85 cm, kork. n. 10 - 15 cm.

Kiven tasaisemmassa päässä on kuvassa näkyvät 4 pyöreätä matalaa kuoppaa, syvyydeltään noin 1 cm, läpimitaltaan 3-5 cm. Lisäksi on kivessä yksi epäselvä, ikäänkuin hakattaessa lohjennut kuoppa.

5-6.

13574.

Kaksi kuopallista kiveä 4 m:n päässä toisistaan Kettulan (Nousiaisen) talon vierellä olevassa pellossa talosta koilliseen 4m:n päässä pellon reunassa olevasta kuvassa näkyvästä metsästä.

Kuvassa etualalla oleva harjallinen, jyrkkäsivuinen pitkulainen kivi on 75 cm korkea, 75 cm leveä ja 170 cm:n pituinen.

Sen harjalla on yksi kuvassa näkyvä kuoppa, syvyys 2 cm, leveys 7 cm.

Kuvassa oikealla puolella oleva uhrikivi on pinnaltaan kolmiota muistuttava (sivut 1,2 - 1,4 m), noin 60 cm:n korkuinen vietto kivi, jonka yhdessä tasaisessa kulmassa on kuvassa näkyvät kolme kuoppaa. Niistä yksi on isohko, 2,5 cm syvä ja 6,5 cm leveä. Toiset kaksi ovat pienempiä, noin 1 cm:n syvyisiä ja 4 cm leveitä.

7

13578

Paikka: Rinnepellossa n. s. Kinnulan rautatieylikäytävän lähellä Ernest Kinnusen pellolla Simpalan kylätien varrella. Kivi on n. 75 m:n päässä radasta pohjoiseen ja n. 100 m:n päässä ylikäytävästä.

Tasainen, pöytämainen kivi, korkeus toisesta reunasta 40 cm, toinen reuna yhtyy peltoon. Pinnan koko $1,5 \times 1,8$ m.

Kiven pinnassa on 9 pyöreää kuoppaa. Niistä on 5 isompaa ja syvempää, n. 2 cm:n syvyisiä ja 4-7 cm leveitä. Pienemmät kuopat ovat 1 cm:n syvyisiä ja 3-4 cm leveitä.

Mainittakoon, että samassa ryhmässä on pellolla 3 muuta kiveä, joista yksi on pöytämaisen tasapintainen, mutta niissä ei kuitenkaan ole kuoppia.

8

13576.

Paikka: N.s. Kinnulan rautatieylikäytäväm kohdalla Simpalan kylätien ja radan risteyksessä 18 m:n päässä radasta etelään noin parin kymmenen metrin päässä ylikäytävästä lounaaseen, kiviainan vierellä pellon reunassa.

Kivi on pitkulainen ja viettosivuinen, 70 cm korkea, 1,3 m leveä ja 2,5 m pitkä. sen tasaisella harjalla on pyöreitä ja pitkulaisia kuoppia yhteensä 6 ja lisäksi pitkulainen hakatulta näyttävä syvenny joka on 2 cm syvä, 5 cm leveä ja 42 cm pitkä.-- Kaksi isompaa pyöreätä kuoppaa on 2-3 cm syviä ja 5-6 cm leveitä, kahden pienemmän vastaavat mitat ovat 1 cm ja 3-4 cm. Soikeat kuopat, joissa ehkä on kussakin yhdistettynä kaksi pyöreätä kuoppaa, ovat n. 4 cm syviä, 7 cm leveitä ja 11-13 cm pitkiä.

Tämän kiven läheltä ilmoitettua matalaa maakiveä en ottanut huomioon, koska siinä olevat kaksi kuopan tapaista syvennystä ovat hyvin epäselviä, mahdollisesti luontaisia.

9

13577.

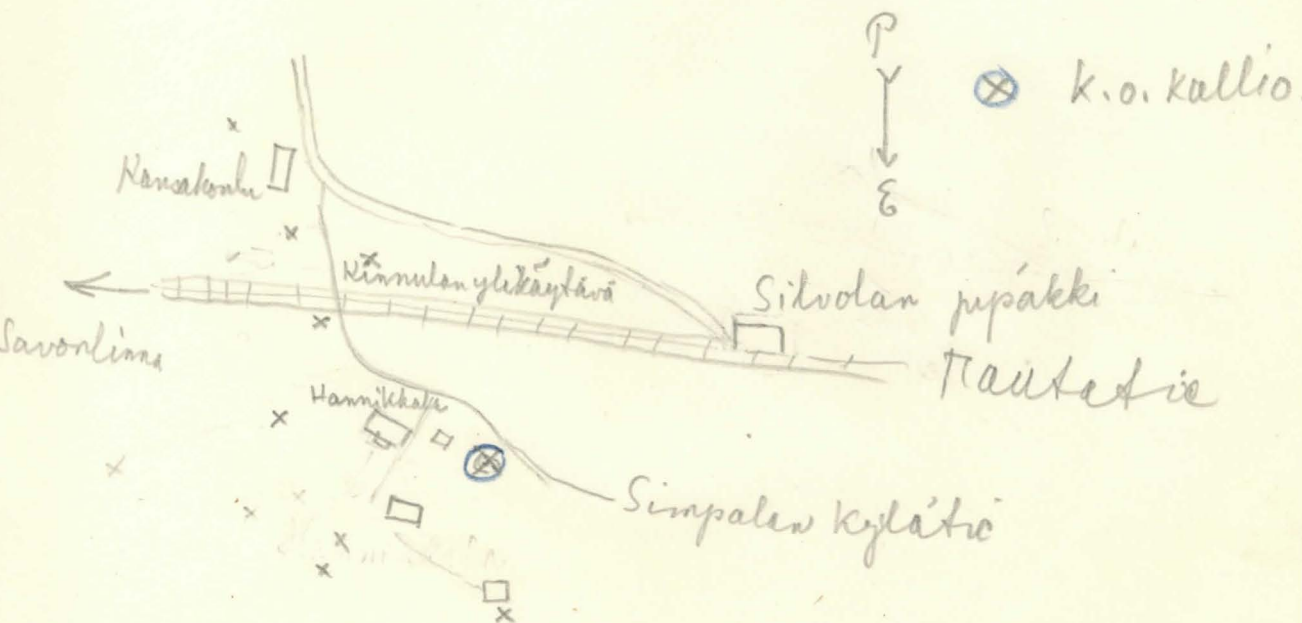
13578.

Sileä peruskallio uhrikivenä

Paikka (piirros seur. siv.): Silvolan kansakoulun kohdalta alkavan Simpalan kylätien varrella, ^{n.} vajaan kilometrin päässä koulusta ~~seinänsivulla~~ olevan Hannikkalan talon (sama, jossa vielä tiedettiin uhri - viin liittyneestä palvonnasta) pellon reunassa n. 170 m:n päässä talon riihestä kaakkoon (tien suuntaan) n. 20 m:n päässä tiestä.

(jatk.)

Kuppimaiset kuopat, joita on 9 pyöreätä ja yksi soikea, pitkulainen, ovat yhdessä ryhmässä kallion tasaisessa kohdassa. Pitkulaisen syvennyksessä, joka näkyy oheisessa lähikuvassa, on ilmeisesti sen kummassakin päässä ollut alkuaan kaksi erillistä pyöreätä syvennystä, jotka on hakattu yhteen. Se on 2,5 cm syvä, 7 cm leveä ja 17 cm pitkä. - Pyöreistä kuopista isoin on 3,2 cm syvä, halkaisija 8 cm. Lopuista on 5 isompaa 1,5-2 cm syviä ja 5-6 cm leveitä. Loput 3 kuoppaa on aivan pieniä, n. 1 cm:n syvyisiä ja 3-4 cm leveitä.

13579.

Ed. mainitun

Hannikaisen talon pellolla, talosta
lanteen olevan rinnepellon ja metsän
reunassa 4 m:n ^{seuran reunassa olevasta} päässä visosta kal-
liomaisesta kivilohkareesta ja n. 160
m:n päässä talosta.

Kivi on tasaisehko, pitkulainen; korke.
50 cm, lew. 90 cm, pit. 1,2 m.

Siinä on yksi kuvassa näkyvä
pyöreäkö kuoppa, syv. 2 cm, läpim.
5-7 cm.

Tämän kiven lähetyiltä on
aikaisemmin ilmoitettu tornin, kaksi-
kuoppainen pienempi kivi, mutta sitä
veste!

ei löytynyt. Erään kiven mitat kyllä
jokseenkin sopivat ilmoitettuun kiveen,
mutta siinä olevat syvennykset olivat
epäselviä ja tuskin käsin hakattuja.

9970

Hammkaisen talo

[Faint, mostly illegible handwritten notes and a sketch of a site plan or map, possibly showing a path or boundary lines.]

13580.

1 - kuoppainen uhrikivi Kukkosen (Kyllölänmäen tila) talon pellolla. Kukkosen talo on edellisessä mainitun Hannikkalan talon vieressä, Simpalankylätien varrella n. 1 km:n päässä kansakoulun kohdalla erkanesta tienhaarasta n. 60 metrin päässä talosta luoteeseen.

Tässä kivessä, joka on n. 70 cm:n korkuinen, pinnaltaan epätasainen, n. 1,3 m leveä ja 2 m pitkä, on vain yksi isonpuoleinen kuoppa keskellä. Se on n. 5 cm syvä ja halkaisijaltaan 10-13 cm.

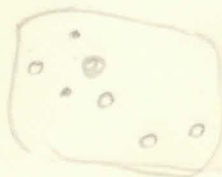

12

13581.

5-(7)-kuoppainen uhrikivi 22 metrin päässä edellisestä Kulkosen talon pellolla olevasta 1-kuoppaisesta uhrikivestä länteen.

Kivi on nekikulmainen, n. 1,5 x 2 m ja . 80 cm korkea , pinnaltaan jokseenkin tasainen. Sen pinnalla on 5 selvää pyöreätä kuppimaista kuoppaa, jotka ovat n. 2,5 cm syviä ja 5-6 cm läpimitaltaan. Niiden lisäksi on kivessä pientä, ikäänkuin aloitettua, n. 1cm:n syvyistä ja 4-5 cm leveitä kuoppaa.

13

13582.

Iso uhrikivi Simpalan kylätien varrella n. $\frac{1}{2}$ km:n päässä Kinnulan ylikäytävästä olevan Kukkosen talon maalla N. 230 m:n päässä talosta etelään pellon alla olevan torpan pihalla (Kyllölän torppa, jossa asui Pitkäsiä) n. 22 m:n päässä torpan seinästä etelään navetan vieressä.

Kivi on n. 1,5 metrin korkuinen. Sen n. $3 \times 3,5$ m kokoisen pinnan tasaishekkossa keskiosassa on 20 pyöreää ja yksi soikea kuoppa. Pyöreistä on 5 melko isoa : 5 - 6 cm syv. ja 8-10 cm lev. Soikea kuoppa: pit. 10 cm, lev. 5 cm, syv. 2,5 cm.

13583.

13584.

Y 11- kuoppainen uhrikivi Aarnet Pesosen talon maalla n. parin sadan metrin päässä talosta etelään olevassa Kaarinmäki nimisessä metsikössä. Kaarinmäen tiedettiin ennen olleen kaskipeltona. Sen tasaisella kummulla olevalla ahoaukeamalla on tämä kivi.

Kivi on pitkulainen ja viettokylkinen, 40-50 cm korkea, 140 cm leveä ja 2 metriä pitkä. Pitkin sen tasaista harjaa on jonossa 10 melko isoa pyöreätä kuoppaa ja ja 1 soikea kuoppa, joka on 4 cm syvä, 8 cm leveä ja 16 cm pitkä.- Kaksi isointa pyöreää kuoppaa on 3 cm syviä ja 8 cm leveitä, kaksi seuraavaa 2,5 syv. ja 7 cm lev. 3 kuoppaa on pientä, jkujn keskenjääneitä, 1cm syv., 4-5 cm lev.

Talonväen muistaman mukaan pitäisi Kaarinmäellä olla toinenkin uhrikivi, mutta sitä ei löytynyt.

Y A. Pesosen talo on ed. mainitusta Simpalan kylätiestä, n. 1 km:n päässä Kinnulan ylikäytävästä länteen poikkeavan karritien varrell

15

8 - kuoppainen uhrikivi Savonlinna -
Kerimäki ja Silvolaan pysäkiltä Enonkos-
kelle päin vievän maantien risteyksessä
olevan Kososen talon (n. 100 m:n päässä
tienristeystä Savonlinnaan päin) puu-
tarhassa, 7 m:n päässä tuvan nurkasta
länteen kiviaidan vieressä marjapensaide
välissä.

Kivi on nelikulmainen, laeltaan tasaisehko, 80 cm:n korkuinen,
pinnan koko n. 80X100cm. Kuopat eivät tässä kivessä ole sen tasai-
sella pinnalla, vaan poikkeuksellisesti sen etelän puoleisessa
vietossa sivustassa. Kuopat ovat keskikokoisia ja kaikki selvästi
kuppimaisia. Kaksi isointa kuoppaa on syvyydeltään 3 cm, lev. 5-6
cm. Toiset kuusi ovat 1-2 cm syviä ja 4-5 cm leveitä.

22-kuoppainen uhrikivi samalla Kososen talon pellolla kuin edellinen 8-kuoppainen kivi (piirros) Savonlinnan ja Enonkosken maateiden risteyksessä. Kivi on talosta länteen olevalla pellolla 13 m:n päässä Kososen talon kohdalta ^{Vänteen} läntevästä syrjätiestä tien vasemmalla puolen talosta päin tultaessa.

Kivi on pinnaltaan suorakaidemainen (n. $1,8 \times 3$ m). Sen pinta on sileä, vähän vietto. Siinä on 18 isompaa ja 4 pientä kuoppaa. Isommat kuopat ovat lähekkäin kiven toisessa päässä. Niistä 4 on 3-4 cm syviä, läpimitaltaan 6 cm. 14 kuopistav on 2-2,5 cm syviä ja 4-6 cm leveitä. Pienimmät ovat 1-2 cm syviä ja 3-4 cm leveitä.

13585

17) Samalla pellolla on n. 75 m:n päässä yllä mainitusta tiestä vasemmalle ja n. 60 m:n päässä edellisestä 22-kuoppaisesta kivistä toinen iso kivenlohkare, jossa on 2 kuoppaa. Tämä n. 1,5 m:n korkuinen kivi on jyrkkäreunainen, joten sen n. 2,5 m:n suursiselle pinnalle on vaikea nousta. Siinä on 2 matalaa kuoppaa, toinen 1,5 cm syvä, 6 cm leveä ja toinen 1 cm syvä ja 4 cm leveä.

2-kuoppainen uhrikivi Pärnäsen talon pellolla n. 250 m:n päässä talon kamaripäädystä etelään ja n. 30 metrin päässä Silvolan pysäkkiltä Enonkoskelle päin vievästä maantiestä. Pärnäsen talo on n. 2 km:n päässä mainitun tien ja Savonlinna-Kerimäki maantien risteyksestä maantien länsipuolella, tien varrella.

Kivi on tasapintainen ja jokseenkin nelikulmainen, korkeus 1 - 1,3 m, pinta n. ~~2~~2,5 m. Siinä on kaksi kuppimaista kuoppaa, joista toinen on 1,5 cm syvä ja 6 cm leveä ja toinen 2,5 cm syvä ja 6 cm leveä.

18

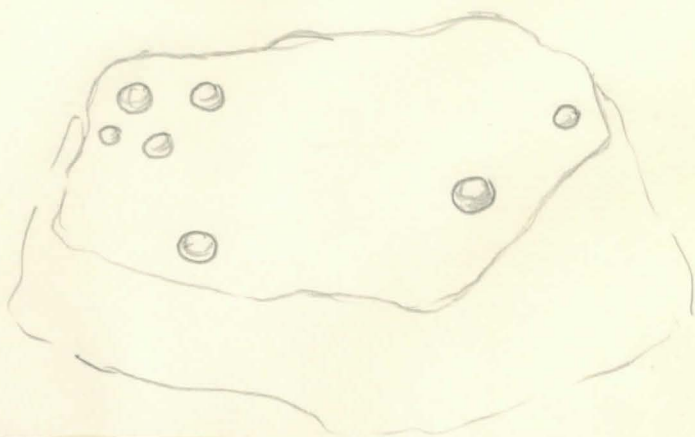
(kuusi)

13586.

7-kuoppainen uhrikivi edellisessä (n:o) mainitun Pärnäsen talon pellolla, talosta "poikki-ilmaan" eli koilliseen keskellä peltoa n. 250-300 metrin päässä talosta.

Kivi on pöytämäisen tasakulmainen kuten edellinenkin ja nelikulmainen, kork. 70 cm, pinta 1,2X1,5 m. Sen pinnassa on 7 pyöreätä kuoppaa, joista 5 on melko isoa, Isoin on kuin suuri kahvikuppi, 5 cm syvä ja suusta 9 cm leveä. 4 kuoppaa on 3-4 cm: syvyistä ja 6-7 cm leveitä. Yhdestä 3 cm syvästä ja 6 cm leveästä kuopasta on toinen reuna lohjennut. Pienin kuoppa on 1,5 cm syvä ja 5 cm leveä.

19

(uus)

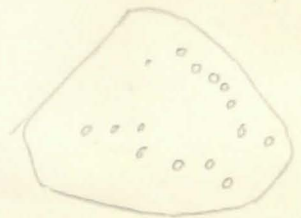
Matti Malkin talon pellolla olevat uhrikivet.

Malkin talo on kuten seuraavassa mainittu ^{luoteeseen} ~~sen~~naapurina oleva Niilo Kososen talo, 3-4 km:n päässä Savonlinnan tien risteyksessä Enonkoskelle johtavan maantien laidassa tien länsipuolella. (Mainitut Pärnälän, Malkin, ja N. Kososen talot kuuluvat Niiniäksi nimitettyyn Anttolan kylän osaan).

13-(17)-kuoppainen uhrikivi Malkin talon eteläpuolisella pellolla (op. Pesosen 14-kuoppaisena ilmoittama) n. 150 m:n päässä navetasta kaakkoonsa-- Kivi on kolmiomainen, laakea ja pinnaltaan melko tasainen. Kuopat ovat rivimäisesti keskellä ja täisessä reunassa Niistä on 13 isompaa ja selvästi kuppimaista ja 4 matalaa ja pientä. - Suurin kuoppa on 5 cm syvä ja 8 cm leveä, seuraava 4,5 cm syvä, lev. 5-6 cm. 11 muuta isompaa kuoppaa 2,5 cm syviä ja 5-6 cm leveitä. Mainitut 4 pientä kuopan tapaista 0,5-1,5 cm syviä ja 3-5 cm leveitä.

20)

Toinen, 5-kuoppainen edellisessä mainitun Matti Malkin talon pellolla n. 75 m. n päässä edellisestä 13-kuoppaisesta kivistä itään.

Kivi on n. metrin korkuinen, viettosivuinen, n. 2m pitkä ja 1,5m leveä. Sen harjalla on 5 pyöreätä kuoppaa, joista 4 näk y oikeassa kuvassa. Niistä on 3 isompaa, 2-3 cm syviä, halkaisijaltaan 7-8 cm. muut 2 ovat 1cm syviä ja 4 cm leveitä.

13589.

211

17 - kuoppainen uhrikivi Enonkoskelle vievän maantien laidassa, n. 3⁻⁴ km:n päässä Savonlinnantien risteyksestä olevan Niilo Kososen talon riihen luona pellolla talon takana. Paikka kuuluu naapurin Malkin, talolle. Maantiestä ja talosta länteen

Kivi on n. metrin korkuinen, suorakaidemainen, n. 1,5 x 2 m² suuruinen pinta on jokseenkin tasainen. Siinä on 17 pyöreätä ja 4 pitkulaista kuoppaa, joista osa näkyy kuvassa. Enin osa pyöreistä, 13 kpl on melko isoja : 3-4 cm syviä ja 6-9 cm leveitä. 4 pienempää on n. 1,5 cm syviä ja 4-6 cm leveitä. -- Pitkulaisissa syvennyksissä näyttää alkuaan olleen kummassakin päässä pyöreä kuoppa, mitkä on hakattu yhteen, kuten myös kivessä n:o 5 olevista pitkulaisista kuopista arveltiin.

(tämän Kososen talon poika tiesi muisti tietona kerrotun kivien kuoppiin uhraamisesta, kuten edellä on mainittu).

22.

13590 a.

Edellisessä mainitun Niilo Kososen talon pihapellossa on lisäksi kaksi uhrikiveä, talon eteläpuolella.

Näistä pienempi, 4-kuoppainen kivi on. 20 m:n päässä saunasta länteen (Piiirros). Siinä on lisäksi pitkulainen syvennys, joka voi olla luontainenkin. Kuopat ovat melko pieniä : suurin on 2,5 cm syvä ja 8 cm leveä. Toiset n. 1-1,5 cm syviä ja 4-5 cm leveitä.-- Kivi on 80 cm korkea, 1,5 m leveä ja 2 m pitkä.

N. Kososen tuvan lähellä on 16-kuoppainen kivi, opettaja Pesonen maininnan mukaan 1,4 m korkea, pinta 2,8 x 3,5 m². Tämä kivi jäi minulta katsomatta.

23.

16-kuoppainen iso uhrikivi Pärnälän talon pellon laidassa, nykyisin Pärnäälä kuuluu ed. mainitulle N. Pesoselle ja ja on jälkimmäisestä talosta n. 100 m:n päässä Enonkoskelle vievän maantien itäpuolella. Uhrikivi on n. 200 m:n päässä Pärnälän pohjoispuolella asunnoksi muutetun riihen takaseinän vieressä.

Kivi on suurin tässä luetelluista uhrikivistä. Se on n. 2 m:n korkuinen, viettopintainen. Kun toinen reuna on porrasmaisesti matalampi, on kivelle helppo kiivetä. Kuopat ovat kehässä kiventasaisessa ylälaidassa. Niistä on 13 isompaa ja selvemmin kuppimaisia kuin loput 3, jotka ovat vajaan cm:n syvyisiä, halkaisijaltaan 3-4 cm. Isommat kuopat ovat 2-4 cm syviä, halkaisijaltaan 6-10 cm.

24.

13571.

Simpalan kylästä Kerimäen kirkolta 6 km:n
päässä olevaan Hytermään luonnonpuisto-
saareen siirretty uhrikivi.

25

Nimismies, sotakamreeri H. Häyrynen on siirtänyt yhden uhri-
kiven museosaareensa Hytermään, jossa se on rantakalliolla kivistä
muuratun kauas järvelle näkyvän "työn muistomerkin" vieressä.
Kivi on tuotu Simpalan Kurkelan talosta, jossa se oli siirretty
pois alkuperäiseltä paikaltaan muistaakseni aitan portaaksi.

Kivi on pinnaltaan neliömäinen ja tasapintainen. Siinä on
8 matalahkoa kuoppaa, joista 4 on 1,5 cm syviä ja 6 cm leveitä.
Toiset 4 ovat vielä pienempiä, ikäänkuin keskenjätettyjä ; n. $\frac{1}{2}$ cm:
syvyisiä ja 4 cm leveitä.

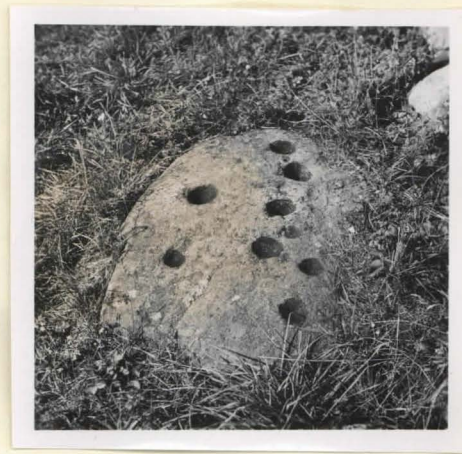
Kerimäen Annttolan kylässä kerrottiin olevan vielä seuraavissa paikoissa uhrikiviä, joita on käynyt katsomassa:

Lehd. 23 mainitun Pärnäsen talon maalla olevan Kielunmäen mökin luona.

Toivo Hukkasen omistaman talon, Hukkalan pellolla pitäisi olla pari kuopallista kiveä.

Savonlinna - Kerimäki - maantien ja Enonkskelle päin vievän maantien risteuksen vieressä olevan Matti Malkin omistaman talon luona olevassa metsikössä pitäisi olla yksi tai useampia uhrikiviä.

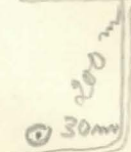
Maist. J. Hautalan valokuvaama uhrikivi, joka on Säämingin kunnalliskodin lähellä n. 200 m:n päässä Oravi- Savonlinnan maantiestä etelään kylätien varrella olevan Jaakonahon pihalla. Kivikon n. 75 x 100 cm pinnaltaan ja siinä on 9 kuoppaa.

Oravi

Sääm. Kunnalliskoti

Savonlinna

□ Jaakonaho

□ Sauna.

Maist. J. Hautalan Säärnngistä
 valokuvaama uhrikivi. (Kansat. filmi
 N:o 121-124). Uhrikivi Tiisanmäellä Sikasen ta-
 lon pihalla. Kuoppia 14. Säärninki, Varpa-
 latti, Tiisanmäki. Heinäk. 1939 valok. Jouko
 Hautala.

